

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno 561 Usque Ad Annum 633

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1759

VD18 90117832

§.19. Canon Missæ & Communio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66072)

penes Hostiam Papæ a dextris colloca- Sæculum VI.
A. C. 599.
bat. Calix iste duas ansas habebat, in-
volutas linteo, quod Offertorium dice-
batur.

Interim cantabatur Offertorium, id est, Psalmus cum Antiphona, & post modicum temporis spatium Pontifex Chorum respiciens nutu significabat, cessandum esse; mox Altari inclinatus, Episcopis cum Presbyteris & Diaconis circumstantibus, Orationem super oblata, quam secretam vocamus, quia voce submissa dicitur, recitabat. Sequebatur Præfatio Sacrificii. In Sacramentario S. Gregorii Præfationes ferme in omnibus Missis diversæ occurrunt, ex quibus novem solummodo retinuimus. (Hodie in nostris partibus undecim numerantur.)

§. XIX.

Canon Missæ & Communio.

Cum deinde Papa tantisper expectasset, donec Chorus cantum, qui dicitur *Sanctus*, finiisset, incipiebat legere Canonem, qui etiam non nunquam *Secreta* appellatur, quia voce submissa recitabatur. Hunc Pontifex solus ante Altare erecto corpore pronunciabat, Episcopis interea, Presbyteris, & Subdiaconis in Sanctuario inclinato capite stantibus; nam non alio corporis situ melius Venerationem profiteri poterant Diebus

Sæculum VI. Dominicis & in illis Festis, quibus genua flectere non licebat. Canon Missæ in Sacramentario S. Gregorii talis est, qualem hodieque de verbo ad verbum recitamus, (*) & fert aliqua Traditio S. Gregorium ad secundam Orationem, quæ in Canone dicitur, addidisse verba: *Diesque nostros in tua Pace disponas.* Auctor Tractatus de Sacramentis, S. Ambrosio adscripti, quod opus sine dubio antiquissimum est, ferme totum Canonem, paucis exceptis, nostro consentaneum refert.

*Lib. IV.
e. 5. 6.*

In nullo antiquo Ordine alicujus alterius Elevationis Hostiæ mentio invenitur, quam illius quæ in fine Canonis fit dicendo: *Per ipsum & cum ipso &c.* Tum Archidiaconus arreptis ansis Calicem penes Papam elevabat, qui Hostiam latus Calicis tangebatur, easque denuo in pristino loco deponebat. Sub initium Canonis Patena Acolytho dabatur custodienda, qui eam ante pectus fasciæ e collo

(*) Hinc absurdus admodum est Interpretatio Protestans, dum in suis Annotationibus insillit exclamat: *Man hat nichts gewußt von einer solchen Messe, die jetzt im Pabsthum gebräuchlich ist.* Missas vero privatas legere quam antiquum sit, superius Paragrapho XVI. vidimus ubi de Oratoriis sermo est, in quibus officium publicum non celebrabatur.

e collo pendente involutam tenebat. Illa sub Canonis finem ad Altare deferbatur. Inde dicebatur Oratio Dominica, & illa, quæ sequitur. Tum Papa dictis verbis: *Pax Domini sit semper vobiscum*, ter manu supra Calicem Cruciformata, immittebat Hostiam consecratam. Id de Hostia præcedentis Sacrificii, quæ in Missæ exordio Papæ ostendebatur, accipiendum. Hic Archidiaconus pacem dabat, id est osculum digniori Episcopo, qui illud proximo Episcopo, & sic cæteri ordine suo alter alteri dabant. Idem populus, sed viri & foeminæ separatim, faciebat. Ecclesia Romana post consecrationem demum Pacem dabat, tanquam testimonium, quod populus in eam consensisset. Innocentius Papa illos erroris arguit, qui Pacem ante consecrationem dabant.

Sæculum VI.
A. C. 599.

Mabill. com.
c. 6. n. 1.

Inn. ep. 1. ad
Decent. c. 1. 2

Hæc sequebatur Fractio Evcharistiæ in hunc modum. Primum Papa ex Hostiis unam frangebat, & Particulam fractam supra Altare relinquebat, tum reliquis Hostiis super patenam quam Diaconus tenebat positis, ad Sedem suam revertebatur. Archidiaconus acceptum Calicem Subdiacono in cornu Altaris dextro stanti tradebat; moxque accipiebat Hostias, & in sacculos mittebat oblatos ab Acolythis, illas delaturis ad Episcopos & Presbyteros, qui easdem fran-

Sup. Lib.
XXXIII.
§. 32.
Ord. R. 1.
n. 19.

Communio
Populi.

Sæculum VI. gerent; Acolythos autem præcedebant
 A.C. 599.

A.C. 599. duo Subdiaconi, ad Papam deferentes Patenam, in qua Hostiæ Pontificis erant, quas duo Diaconi deinde, ubi Pontifex annutu signum dedisset, frangebant. Archidiaconus Hostiis omnibus ex Altari sublatis, sola illa, quam Papa fregerat, Particula relicta (nam istud per totam Missam magna cura observari solebat, ne unquam Altare sine Sacrificio esset) signum Choro dabat, ut Agnus Dei cantaretur, & accedebat ad latus Pontificis, ad quem Diaconus Patenam cum fractis Hostiis deferebat. Papa toto illo tempore in Cathedra sua permanens communicabat stans & versa ad Orientem facie, tumque Particulam aliquam ejusdem Hostiæ, quam admorderat, in Calicem a Diacono oblatum, immittebat, illa ipsa verba pronuncians, quæ adhuc hodie Presbyter dicit, dum utramque speciem commiscet. Itaque duæ Particulæ consecratæ una præcedentis, & altera præsentis Sacrificii in Calice servabantur. (*) Deinde Papa pretiosum Sanguinem sumebat ex manu porrigentis Archidiaconi, qui Calicem tenens, & ad cornu Altaris procedens, stationem sequens.

v. Mabill.
 comm. c. 6.

(*) Exinde contra Protestantes probatur antiquissimus usus Sanctissimum Sacramentum servandi.

sequentis diei annuatiabat. Tum modicum ex Calice fundebat in vas vino plenum, quod tenebat Acolythus; nam totum vinum ex commixtione Sanguinis Domini Nostri consecrari credebatur. (*) Tunc autem accedebant Episcopi & deinde Presbyteri, ut Communionem de manu Papæ acciperent, & Archidiaconus iisdem Communionem Calicis præbebat, quod confirmare dicebatur. Postquam illi, qui in Sanctuario erant, communicaverant, Archidiaconus reliquum pretiosi Sanguinis fundebat in idem illud vas, in quod aliquam partem jam antea miserat, & Calicem evacuatum dabat Subdiacono in receptaculo reponendum.

Exinde Papa descendens de Sede sua Communionem porrigebat Viris ex Ordine Senatorio, ejusque vestigiis inhærens Archidiaconus iisdem porrigebat

K k 5 speciem

(*) Aus diesen ersiehet man, daß man den Layen schon damah im sechsten Jahrhundert das heilige Blut, wenigstens nicht also, wie es der Priester zu sich nahm, reichete; So ist es dann kein Kirchenraub neuerer Zeiten, wie es unser Protestant hinschreibet. Alia quæstio moveri hic potest, an Fideles hoc modo communicantes verum Christi Sanguinem vel vinum non consecratum sumserint, quod aliis discutiendum relinquo.

Sæculum VI.

A.C. 599.

Ord. 2. n. 16.

Mabill. com.

c. 14.

Sæculum VI. A. C. 599. speciem Vini, quod admota fistula aurea attrahebant. Episcopi vero & Presbyteri Communionem populo deferebant sequentibus Diaconis, & speciem Vini distribuentibus. Ubi Viri in latere dextro communicaverant, Presbyteri ad lectus, in quo stabant foeminae, transibant. Quamprimum Papa Senatoribus Communionem præbere cœpisset, chorus Antiphonam ad Communionem, & Psalmum cantabat, dum omnis populus Communionem accepisset. Papa ad Sedem suam reversus, ibique adhuc quibusdam Clericis Communionem data, circumspiciebat, an omnes communicassent, & signo facto Subdiaconum iubebat cantoribus indicare, ut *Gloria Patri* cantarent, quo finito Antiphonam repetebant, & cessabant. Hæ Antiphonæ in Antiphonario S. Gregorii annotatae sunt, sicut eas hodieque dicimus; sed Psalmos, qui ibi sunt, non amplius dicimus.

§. XX.

Postrema Pars Missæ.

Antiphona decantata Papa de Sede surgens, & ad Altare accedens, non conversus ad populum dicebat ultimo *Dominus Vobiscum*, & Orationem, quæ a nobis Postcommunio, tunc autem Conclusio appellabatur. Ea in Sacramentario